

بررسی ابعاد آیین نامه جدید انتقال و تجميع سوابق بیمه ای و بازنشستگی

گزارش آیین نامه دوم بهمن ماه هیأت وزیران، جزئیات انتقال و تجميع سوابق بیمه را به روشنی مشخص کرد؛ با فراهم آمدن امکان نقل و انتقال و تجميع سوابق بیمه‌ای به شیوه‌ای آسان و کم هزینه، تغییر شغل یا تغییر صندوق بیمه گر برای مزدگیران کشور بسیار ساده تر از قبل خواهد بود. شکی نیست که تسهیل نقل و انتقال میان

دوم بهمن ماه سال جاری، «آیین نامه اجرایی قانون نقل و انتقال سوابق بیمه یا کسور بازنشستگی بین صندوق های بازنشستگی و تجميع سوابق بیمه‌ای اشخاص» توسط هیأت دولت ابلاغ شد. هیأت وزیران در جلسه ۲۷ دی ماه، به پیشنهاد شماره ۲۲۲۵۱۹ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی و ماده (۸) قانون نقل و انتقال سوابق بیمه یا کسور بازنشستگی بین صندوق های بازنشستگی و تجميع سوابق بیمه‌ای اشخاص مصوب سال ۱۴۰۲، آیین نامه اجرایی قانون مذکور را تصویب کردند که این آیین نامه در روزهای بعدتر برای اجرا ابلاغ شد.

«سمیرا اسمعیلی شه‌میرزادی»، سرپرست دفتر بیمه‌های اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، با بیان اینکه برای تدوین این آیین نامه نشست‌های کارشناسی متعددی با حضور نمایندگان صندوق های بازنشستگی، سازمان برنامه و بودجه و سازمان اداری و استخدامی کشور برگزار شده، در ارتباط با مزیت‌های آیین نامه جدید گفت: «موضوع پرداخت مستمری جمع برای اولین بار در کشور اجرایی خواهد شد؛ به طوری که افراد با سابقه بیمه پردازی در صندوق های مختلف، می توانند از هر صندوق به نسبت سابقه بیمه پردازی مستمری دریافت کنند.»

شه‌میرزادی به نکته مهم دیگری تحت عنوان پرداخت مابه‌التفاوت انتقال سوابق بیمه‌ای اشاره کرد و گفت: «در صورت نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بین صندوق های بازنشستگی وجوه حق بیمه انتقالی به صندوق مقصد به روزرسانی شده و افراد نسبت به قانون قبلی مابه‌التفاوت کمتری پرداخت خواهند کرد.»

مزیت اصلی آیین نامه جدید

به نظر می‌رسد مزیت اصلی آیین نامه جدید انتقال سوابق بیمه‌ای، همین پرداخت مابه‌التفاوت کمتر باشد. به گفته فرشید یزدانی، کارشناس رفاه و تأمین اجتماعی، در آیین نامه قبلی پرداخت مابه‌التفاوت ناشی از به روزرسانی وجوه بیمه پرداختی بر عهده فرد بیمه شده بود و حالا آیین نامه جدید در یک گام رو به جلو، این وظیفه را از دوش بیمه شده برداشته و به درستی آن را بر عهده صندوق بیمه گر مبدأ گذاشته است.»

او در گفت و گو با «آینه نو» تأکید کرد: «بدون تردید تجميع سوابق بیمه‌ای، یک ضرورت در نظام بیمه‌ای کشور است. معمولاً انتقال سوابق بین صندوق های کشوری و تأمین اجتماعی انجام می‌شود، اما انتقال یک نیاز معمول بیمه‌ای است و می‌تواند بر حسب ضرورت بین همه صندوق ها اتفاق بیفتد. به همین دلیل، تسهیل گری در امر انتقال سوابق بیمه‌ای، یک اقدام مثبت تلقی می‌شود و ظاهراً آیین نامه ابلاغی جدید نیز با همین هدف تدوین و برای اجرا ابلاغ شده است.»

او اضافه کرد: «پیش تر قبول داده بودند آیین نامه تجميع و انتقال سوابق بیمه‌ای را اصلاح کنند. مشکل آیین نامه قبلی، هزینه بالایی بود که بابت پرداخت مابه‌التفاوت وجوه

به بیمه شده تحمیل می‌شد. فرض کنید شما ۱۰ سال یا ۲۰ سال پیش به صندوق بازنشستگی کشوری حق بیمه پرداخته بودید و می‌خواستید آن سوابق را به صندوق بیمه‌ای دیگری منتقل کنید. در آیین نامه قبلی، صندوق بیمه‌ای مبدأ عین همان پولی را که آن زمان از شما گرفته بود به صندوق بیمه‌ای مقصد منتقل می‌کرد و در نتیجه، باید کل مابه‌التفاوت ناشی از به روزرسانی این وجوه توسط خود فرد پرداخت می‌شد.»

به گفته یزدانی: «با آیین نامه ابلاغی جدید، بار اصلی پرداخت ناشی از به روزرسانی وجوه بیمه به درستی بر عهده صندوق مبدأ افتاده و این اتفاق مثبتی در نظر گرفته می‌شود؛ چرا که فرد ۱۰ یا ۲۰ سال پیش، وجه بیمه را به نرخ روز به صندوق بیمه مبدأ واریز کرده و این وجوه در تمام این مدت در اختیار این صندوق بوده است. حالا در زمان انتقال باید وجوه را به نرخ روز به روزرسانی و به صندوق مقصد منتقل کند.»

او تأکید کرد: «کاهش ارزش ریالی حق بیمه‌ها در گذر زمان اتفاق افتاده و بیمه شده مسبب آن نبوده، بنابراین نباید تاوان آن را بر دوش بکشد. این فرد در زمان خودش، حق بیمه روز را پرداخته و باید وجوه حق بیمه به نرخ روز به صندوق مقصد منتقل و واگذار شود.»

آیین نامه جدید، کار انتقال و تجميع سوابق بیمه‌ای بیمه شدگان صندوق های مختلف را به نسبت قبل تسهیل کرده است. فرض کنید شما در یک شرکت خصوصی به عنوان یک کارگر مجرب ۱۰ سال سابقه کار داشته باشید و حق بیمه کارگری را به صندوق تأمین اجتماعی واریز کنید. بعد از گذشت این زمان، اگر بتوانید در آزمون استخدام دولت نمره قبولی بیابوید، لاجرم به زیر چتر صندوق بازنشستگی کشوری منتقل می‌شوید و بیمه شده این صندوق به حساب می‌آیید. در این صورت نباید آن ۱۰ سال بیمه پردازی در صندوق تأمین اجتماعی، از بین برود. باید بتوانید آن مدت را به صندوق مقصد (صندوق بازنشستگی کشوری) منتقل کنید و با احتساب آن سال‌ها، در موعد مقرر و مقتضی بازنشسته شوید.

نگاهی به بندهای آیین نامه

آیین نامه‌ای که دوم بهمن ماه توسط هیأت دولت ابلاغ شده، این انتقال و تجميع را با کاستن از بار هزینه‌ای آن ساده تر کرده است. ماده (۳) این آیین نامه، شرایط نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای را مشخص می‌کند؛ در ماده (۴)، به مسئله همپوشانی سوابق بیمه پردازی پرداخته شده و آمده: «در مواردی که سوابق بیمه پردازی بیمه شده، در دو صندوق بازنشستگی یا یکدیگر همپوشانی داشته باشد، ملاک پذیرش سابقه مطابق در خواست متقاضی است.» ماده (۶) شرایط ممنوعیت نقل و انتقال سوابق بیمه یا کسور بازنشستگی را تعیین کرده و در نهایت، مهم ترین بند این آیین نامه ابلاغی، یعنی ماده (۸) آن به تشریح نحوه محاسبه و به روزرسانی وجوه حق بیمه یا کسور بازنشستگی از صندوق بازنشستگی مبدأ به صندوق بازنشستگی مقصد اختصاص دارد. در این ماده، محاسبه به روزرسانی بر اساس نرخ مشارکت با اینس فرمول انجام می‌شود: اصل مبلغ حق بیمه قابل انتقال در هر سال ضربدر آخرین نرخ سود اوراق مشارکت یک ساله اعلامی از سوی بانک مرکزی

جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ثبت درخواست متقاضی ضربدر تعداد سال‌های نگهداشت حق بیمه در صندوق (مبدأ به علاوه اصل حق بیمه قابل انتقال). تبصره «یک» ماده (۸)، پرداخت وجوه به روزرسانی شده را بر عهده صندوق بیمه گر مبدأ گذاشته و گفته: «پس از محاسبه و به روزرسانی وجوه حق بیمه در هر سال، جمع وجوه به روزرسانی شده سنوات قابل انتقال توسط صندوق بازنشستگی مبدأ به صندوق بازنشستگی مقصد پرداخت می‌شود.»

ماده (۹)، بر کسر سهم بیمه مؤلفه‌های مختلف به جز سهم مستمری بازنشستگی، از کار افتادگی و فوت تأکید دارد و می‌گوید: «در به روزرسانی وجوه حق بیمه یا کسور بازنشستگی چنانچه صندوق بازنشستگی ذی ربط با کسر سهم درمان در ایام بیمه پردازی، بیمه شده را علاوه بر مستمری بازنشستگی از کار افتادگی و فوت در برابر بیماری‌ها حداقل در سطح خدمات بیمه پایه سلامت بیمه کرده باشد، حق بیمه سهم درمان در هنگام به روزرسانی کسر خواهد شد و چنانچه علاوه بر خدمات درمانی او را تحت پوشش هر کدام از سایر خدمات شامل کمک هزینه ازدواج، بارداری، حقوق ایام بیماری و غرامت نقص عضو قرار داده باشد، سهم درمان به علاوه یک درصد بابت مزایای یاد شده از جمع وجوه قابل انتقال کسر می‌شود.»

بر اساس بند «۴» ماده (۱۰) این آیین نامه، صندوق مبدأ باید در موعد مقرر این وجوه را به صندوق مقصد پرداخت کند به گونه‌ای که از تاریخ واریز وجوه به صندوق بازنشستگی مقصد، بیش از چهار ماه نگذرد.

بار مالی اندک برای بیمه شده

بر اساس این آیین نامه، بیمه شده تنها مکلف به پرداخت مابه‌التفاوت ریالی ناشی از همپوشانی صندوق های بیمه‌ای (ماده ۴ آیین نامه) است. بند «۳» ماده (۱۰) می‌گوید: «صندوق بازنشستگی مقصد مکلف است ضمن محاسبه مابه‌التفاوت متعلقه بر اساس ماده (۴) قانون مراتب را ظرف ده روز کاری به متقاضی اعلام نماید و متقاضی مکلف است ظرف (۱۰) روز کاری نسبت به تأیید یا انصراف از درخواست خود، اقدام کند.»

البته بیمه شده مجبور نیست این رقم را یک جا پرداخت کند، بر اساس ماده (۱۲)، «مابه‌التفاوت متعلقه به طور یک جا ظرف سه ماه و یا به صورت اقساطی از تاریخ ابلاغ به بیمه شده از او وصول و پس از واریز نقدی یا پرداخت تمام اقساط، سوابق بیمه‌ای مربوط به آن در سوابق بیمه پردازی بیمه شده در صندوق بازنشستگی مقصد اعمال می‌شود.» به نگاهی به این آیین نامه تفصیلی به خوبی متوجه می‌شویم که مراحل نقل و انتقال ساده و سرراست است. از آن مهم تر اینکه، هزینه چندانی به بیمه شده تحمیل نمی‌شود. بیمه شده موظف است تنها در صورت همپوشانی سوابق بیمه‌ای در دو صندوق و در صورتی که یکی از صندوق ها را به دلخواه برای بازه همپوشانی انتخاب می‌کند، مابه‌التفاوت احتمالی وجوه بیمه‌ای دو صندوق را شخصاً به بیمه گر مقصد پرداخت کند. البته قانون برای این پرداخت، امکان واریز اقساطی را در نظر گرفته که این امکان کار را برای بیمه شده ساده تر می‌سازد.

بیمه

نکته

سهم بالای زنان از بازار کار کشور

داده‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که در پاییز امسال تعداد کل جمعیت ۱۵ ساله و بیش از آن معادل ۶۴ میلیون و ۶۴۷ هزار نفر بوده که ۲۶ میلیون و ۸۲۰ هزار نفر از این تعداد، جمعیت فعال محسوب می‌شوند. به عبارت دیگر، نرخ مشارکت اقتصادی به ۴۱.۵ درصد رسیده است. در این میان، ۱۴.۴ درصد از زنان ۱۵ ساله و بیشتر، مشارکت اقتصادی داشته و از نظر اقتصادی فعال محسوب شده‌اند.

نرخ بیکاری زنان در پاییز سال جاری ۱۴.۲ درصد ثبت شده و نسبت به پاییز سال قبل تغییری نکرده، اما تعداد زنان بیکار ۴۷ هزار و ۲۷۴ نفر افزایش یافته است. طبق داده‌های مرکز آمار در پاییز امسال، روند اشتغال زنان یک نمودار صعودی داشته است. نرخ اشتغال زنان با افزایش ۰.۷ واحد درصدی در پاییز سال جاری روی پله ۱۲.۴ درصد ایستاده است. یعنی حدوداً ۲۷۰ نفر به جمعیت زنان شاغل نسبت به پاییز سال گذشته اضافه شده است.

به نظر می‌رسد نرخ مشارکت اقتصادی و در مرتبه بعدی، نرخ اشتغال زنان با آهنگ قابل قبولی در مسیر رشد قرار گرفته است. در عین حال، سهم اشتغال زنان از بازار کار کشور به میزان قابل توجهی افزایش دارد. بر اساس آخرین داده‌های رسمی، در سه ماهه دوم امسال نسبت به سه ماهه دوم سال گذشته، سهم زنان شاغل از اشتغال کل کشور زیاد

شده و به بیش از ۴۱۶۹ درصد رسیده؛ در این مدت، نرخ رشد اشتغال زنان به ۲۳۱ درصد رسیده است.

زنان بخش قابل توجهی از تازه‌واردان به بازار کار کشور را تشکیل می‌دهند. به گونه‌ای که سهم زنان

از فرصت‌های شغلی خالص، چشمگیر و می‌توان گفت «کم سابقه» است. برای نمونه، تابستان امسال ۹۰۶ هزار و ۷۹۹ شغل خالص ایجاد شده که ۳۷۸ هزار و ۱۳۴ شغل به زنان اختصاص یافته، چنانچه سهم زنان از مجموع اشتغال خالص ایجاد شده در تابستان سال ۱۴۰۲، بیش از ۴۱.۶۹ درصد بوده است. تعداد شاغلان زن نیز در تابستان امسال با افزایش ۳۷۸ هزار و ۱۳۴ شاغل، تا ۳ میلیون و ۹۸۴ هزار و ۱۳۵ افزایش نشان می‌دهد.

با استناد به این داده‌ها می‌توان نتیجه گرفت که تمام شاخص‌های اقتصادی زنان در سال‌های اخیر در مسیر بهبود و تکامل نسبی بوده است. در تابستان امسال زنان با ربودن گوی رقابت از مردان، ۴۰ درصد فرصت‌های شغلی جدید بازار کار را به خود اختصاص دادند و ظرفیت‌های فعال اقتصادی را به تصرف خود درآوردند.

«محمود رحیمی بیرونند»، معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، درباره وضعیت اشتغال و بیکاری زنان در پاییز امسال می‌گوید:

«جمعیت فعال زنان کشور از ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار نفر در پاییز سال ۱۴۰۱ به ۴ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر در پاییز سال ۱۴۰۲ رسیده، یعنی ۵۰۰ هزار نفر امید به یافتن شغل دارند. همچنین جمعیت شاغل زنان از ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر در پاییز سال گذشته در پاییز امسال به ۴ میلیون نفر رسیده که شاهد افزایش ۶۰۰ نفری زنان در بازار کار هستیم. علاوه بر این، جمعیت بیکار حوزه زنان در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل ۳۷۰ هزار نفر کاهش داشته است.»

این معادلات ایجاد فضای امن تر و فرصت‌های شغلی مهمی‌تر برای زنان در سال‌های اخیر را نشان می‌دهد، اما تنها با استناد به داده‌های عددی و کفی نمی‌توان بازار کار زنان کشور را ارزیابی کرد. آسیب‌پذیری زنان فعال اقتصادی بخصوص زنان سرپرست خانوار و متعلق به دهک‌های فرودست، به مراتب از مردان بیشتر است. بنابراین علاوه بر داده‌های کمی در مورد اشتغال زنان باید به شاخص‌های کیفی اشتغال آن‌ها نیز توجه شود.

